

se uvádí, že jest nutno napřed zjistiti pořadem práva výši sporné pohledávky a teprv, kdyby pak dlužník nezaplatil úplně kvoty, obživne původní pohledávka, popření nároku dlužníkem ve vyrovnacím řízení může prý však toliko vésti k opatření dle Šu 10 čtvrtý odstavec vyr. řádu. Názor dovolatelův se tedy v podstatě kryje s první částí názoru soudu první stolice, avšak dovolání nelze vyhověti. Vyrovnací řízení ovšem nezná zjišťování přihlášených pohledávek, nemění ničeho na jejich podstatě a důvodu a neskýtá exekučního titulu. Zjištění ve vyrovnacím řízení může se díti jen k účelu přiznání hlasovacího práva (§ 44 vyr. řádu). Před novelou ze dne 26. dubna 1923, čís. 99 sb. z. a n. nemusil se dlužník obávati následků Šu 57 vyr. řádu, pakli splatné kvoty nezapravil včas a plně, leda že to bylo ve vyrovnání výslovně stanoveno. Věřitel, neměl-li posud exekučního titulu, musil napřed žalovati na zaplacení kvoty, aneb měl-li již po ruce vykonatelný titul, vymáhati ho exekučně. Nyní však za platnosti čl. III. cit. nov. nebo, když dříve byly takové následky již ve vyrovnání výslovně stanoveny, nutno posuzovati postavení dlužníkovu vzhledem na spravedlivé zájmy věřitelů mnohem zodpovědněji. V tomto případě dlužník sám ve výkaze dluhů, přiloženém k návrhu na povolení vyrovnacího řízení, uvedl pohledávku žalobcovu částkou 30.000 Kč a složil též přísahu dle Šu 38 vyr. ř. Žalobce přihlásil k vyrovnání svou pohledávku na kapitálu 29.000 Kč s 6% úroky od 1. července 1918 do 21. července 1923, a hlasovací právo bylo mu přiznáno do výše tohoto kapitálu. Vyrovnací dlužník za řízení nepopřel jeho pohledávku, vlastně hlasovací právo a proto neměl příčiny ani žalobce k návrhu ani vyrovnací komisař k opatření dle předpisů Šu 46 (4) vyr. řádu, na kterýž nevhodně poukazuje dovolatel. Bylo nepopřeno, že žalobce již dopisem ze dne 28. května 1924, tedy již po splátce první kvoty upozornil žalovaného, že má zapraviti kvoty z jeho pohledávky 30.000 Kč se 6% úroky do dne zahájení vyrovnacího řízení, jinak že použije ustanovení Šu 57 vyr. řádu, a že žalovaný takto požadované kvoty odepřel, zaplativ toliko kvoty z kapitálu 28.000 Kč. Žalovaný tedy nezaplatil včas ani kvoty z pohledávky žalobcovy, jak byla přihlášena do vyrovnacího řízení, ani z toho peníze, který sám uvedl ve svém seznamu dluhů a který přísahou stvrdil. Stíhají ho tedy následky Šu 57 vyr. ř. již z těchto důvodů, neboť nemůže se nijak na to odvolávat, že jednal bezelstně, zvláště když pak skutečně rozsudkem byla pohledávka žalobcova zjištěna na 30.000 Kč a s úroky do zahájení vyrovnávacího řízení úhrnem 31.905 Kč. Není ani třeba zabývati se zásadně řešením otázky, jak se má zachovati vyrovnací dlužník, aby ušel následkům Šu 57 vyr. ř., když věřitel později svou přihlášenou pohledávku zvýší a dlužník vyšší pohledávku jeho neuznává.

### Čís. 6491.

**Důvod nehodnosti podle Šu 542 obč. zák. předpokládá zpravidla pozitivní činnost, jež se setkala s výsledkem, opomenutí pak pouze tehdy, stalo-li se v úmyslu překaziti zůstaviteli prohlášení nebo změnu poslední vůle.**

(Rozh. ze dne 17. listopadu 1926, Rv I 875/26.)

Zůstavitel Karel Š. zemřel dne 28. července 1925 v sanatoriu v R., ustanoviv závěti ze dne 23. července 1925 svou druhou manželku Marii Š-ovou universální dědičkou. K pozůstalosti se přihlásila Marie Š-ová podmíněčně ze závěti, a děti z prvního manželství podmíněčně ze zákona. Obojí přihlášky byly na soud přijaty. Žalobou, o niž tu jde, domáhali se děti z prvního manželství zůstavitelova proti Marii Š-ové určení, že žalovaná tím, že zabránila svému manželovi Karlu Š-ovi změnití poslední pořízení, jest ve smyslu Šu 542 obč. zák. nezpůsobilou dědit po Karlu Š-ovi, takže pozůstalost po něm nemá býti projednávána na základě závěti ze dne 23. července 1925. Žaloba byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

### d ů v o d ů:

Rozsudek odvolacího soudu jest napadán především z důvodu nesprávného právního posouzení (č. 4 Šu 503 c. ř. s.). Nezáleží prý na tom, zda jednání, zabraňující zůstaviteli změnu poslední vůle, bylo pozitivní, jak nižší soudy se domnívají, naopak stačí již i činnost nepatrná, která směřuje ku znemožnění úmyslu zůstavitelova změnití poslední vůle. Se stanoviska tohoto výkladu Šu 542 obč. zák. jsou pak podle názoru dovolatelek skutečnosti tvrzené v žalobě takové, že by zakládaly jednání zabraňující změnu poslední vůle a měly za následek, že žalovaná jest nehodna dědictví, pročez zůstalo prý řízení vadným, nebyly-li rozebrány tyto skutečnosti a nebyly-li provedeny důkazy o nich nabídnuté (čís. 2 Šu 503 c. ř. s.). Tato jednání žalované spočívají dle žaloby v tom, že žalovaná, jakmile zůstavitel byl umístěn v sanatoriu v R., učinila vůči Hedvice a Marii M-ovým a také vůči strojníku P-ovi opatření, by zamezila každý styk zůstavitelův s jeho první manželkou a dětmi, nepravdivým tvrzením, že zůstavitel nechce tyto příbuzné viděti, že, když zůstavitel žádal od P-a papír a tužku s tím, že chce psáti závěť, zabránila tomu okamžitým příchodem do koupelny a že za dva dny na to zůstavitel opět na cestě po schodech žádal od P-a papír, by sepsal závěť, že okradl ženu a děti a že to chce napravit, že ještě před smrtí žádal Hedviku M-ovou, by zařídila příchod jeho synů s tím, že chce v jejich prospěch změnití závěť, a že opětovně činil pokusy, by mohl závěť změnití ve prospěch synů, a že žalovaná ho oklamala novinovým útržkem a nepřetržitou svou přítomností v pokoji a uzamykáním zůstavitele zmařila každý jeho pokus o změnu poslední vůle. Z toho všeho jest prý patrné, že žalovaná vyvíjela přímo pozitivní činnost k zabránění závěti. Avšak dovolání není po právní stránce odůvodněno a tím padá také druhý jeho důvod. Dle Šu 542 obč. zák. jest z dědictvého práva vyloučen, kdo donutil anebo podvodným způsobem svedl zůstavitele k projevení poslední vůle nebo překazil prohlášení nebo změnu poslední vůle. Důvodem nehodnosti jest tedy také, jestliže někdo zabránil zůstaviteli v prohlášení nebo ve změně poslední vůle. To stane se zpravidla nějakou pozitivní činností, jež se setkala s výsledkem. Ale ani opomenutí nelze jen tak zhořl vyloučiti, stalo-li se v úmyslu překaziti zůstaviteli prohlášení nebo změnu poslední

vůle (na př. odepřou-li se těžce nemocnému zůstaviteli potřeby k sepsání nebo ke změně poslední vůle, nebo odepře-li se mu povolati k tomu cíli svědky). Vždyť základní myšlenkou předpisu Šu 542 obč. zák. jest, že má býti z dědického práva vyloučen, kdo způsobem v tomto předpisu uvedeným snaží se přivoditi takové uspořádání dědické posloupnosti, které by odporovalo vůli zůstavitele. Ohled na vůli zůstavitele jest tu rozhodným. Avšak přisvědčiti jest nižším soudům, že, i kdyby bylo vše pravda, co uvádí žaloba, nebylo by možno v tom shledati takového jednání neb opomenutí žalované, které by bylo zabránilo změně poslední vůle zůstavitelovy. Žádal-li zůstavitel před svou smrtí Hedviku M-ovou, by zařídila příchod jeho synů, že snad chce v jejich prospěch změnití závěť, mohla Hedvika M-ová tak učiniti tím, že by byla zajela do Prahy nebo že by toto přání zůstavitelovo byla písemně neb telefonicky vyřídila, nebo že by byl tak učinil její syn, jemuž svůj rozhovor se zůstavitelem vypravovala. Tak, jako strojník P. až po smrti zůstavitelově telefonicky zpravil jeho rodinu v Praze o úmrtí, mohla M-ová nebo její syn hned po rozhovoru se zůstavitelem vyhověti jeho přání. Toho však neučinila a nelze vůbec seznati, v čem by tu spočívala činnost žalované, směřující k tomu, by bylo zabráněno zůstaviteli změnití již pozůstávající závěť ve prospěch jeho synů, když žalovaná vůbec ani, jak sama žaloba připouští, nebyla jeho rozhovoru s Hedvikou M-ovou přítomna. Rovněž nelze pochopiti, jak překazila žalovaná změnu závěti, když zůstavitel žádal na schodech v sanatoriu strojníka P-a o papír, by sepsal závěť, že okradl ženu a děti. Ani při tom nebyla žalovaná přítomna a P. mohl tedy snadno též tomuto přání vyhověti, nebyv v tom nijak rušen žalovanou. Jest očividno, že nelze naprosto spatřovati nijaké překažení úmyslu zůstavitelova, změnití závěť, v tom, že, když žádal od P-a přímo papír i inkoustovou tužku, zabránila tomu okamžitým příchodem do koupelny. Žalovaná prý oklamala zůstavitele tím, že mu předložila novinový útržek a svou nepřetržitou přítomností v pokoji a uzamýkáním zůstavitele ve světnici zmařila každý jeho pokus o změnu poslední vůle. Ale již odvolací soud správně na to poukázal, že žalovaná konala jen svou povinnost vůči těžce nemocnému manželu, když stále u něho dlela, a že mu bylo možno i na novinovém papíře jinak svou poslední vůli napsati. Do pokoje, kde nemocný ležel, docházeli lidé z personálu sanatoria, tak zejména obě M-ové, kteréž měly na starosti správu a klíče od pokojů, strojník P., masér a ošetřující lékař, takže jest očividně přehnané tvrzení o stálém uzamýkání zůstavitele v pokoji a že tím byl zmařen každý jeho pokus o změnu poslední vůle. Tím pozbývá na významu i další tvrzení, že žalovaná nepravdivým udáním k personálu sanatoria, že zůstavitel nechce svou první manželku a děti viděti, učinila opatření, by zamezila každý jeho styk s rodinou.

#### Čís. 6492.

Odevzdal-li majitel velkostatku, jenž byl na základě úmluvy povinen dodávati oprávněným palivové dřevo, těmto poukázky, obsahující příkaz lesní správě, by dříví vydala, ocitl by se v prodlení s dodáním dříví